

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

Tornio-Muoniojokiseura ry

C/O Kalervo Aska

Torniontie 117 A

95645 TURTOLA

Puh: 040-5158889

jokiseura@tornionjoki.fi

www.jokiseura.fi

Helsingin hallinto-oikeus

Radanrakentajantie 5

00520 HELSINKI

Sähköpostitse 3.2.2017 helsinki.hao@oikeus.fi

VALITUS

Maa- ja metsätalousministeriön päätös 22.12.2016 Dnro 558/01.01/2016 Suomen kalastuskiintiöiden jakamisesta Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan kesken.

Tornio-Muoniojokiseura ry vaatii Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen purkamista kaikilta niiltä osin kuin mainittu päätös koskee lohta ja sen kalastamista. Tässä esitetyistä syistä, sekä Suomen oikeusjärjestykseen ja kansainvälisiin sopimuksiin perustaen Tornio-Muoniojokiseura ry katsoo, että Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 22.12.2016 Dnro 558/01.01/2016 Ahvenanmaalle perusteettomasti siirretty 8,3640 %:n suuruinen kiinteä ja suhteellisen vakauten perustuva saalisosuus Suomen lohikiintiöstä rikkoo Suomen perustuslain 6 §:ä asettamalla Ahvenanmaan maakunnan väestölle erioikeuden lohenkalastukseen muiden maakuntien kansalaisten kustannuksella. Luonnon monimuotoisuuden osalta päätös rikkoo

Suomen ratifioimia kansainvälisiä sopimuksia. Suomella ei ole oikeutta olla noudattamatta niitä.

Kalastus pyritään nykyään suuntaamaan luonnon monimuotoisuutta vahvistavalla tavalla kantakohtaiseksi mm. Rion sopimuksen ja YK:n merioikeusyleissopimuksen velvoitteiden mukaisesti. Lohi on jokinen luonnonvara, anadrominen kala, josta on erikseen säädetty kotivaltioperiaate YK:n merilaissa. Vuonna 2014 uusittu EU:n yhteinen kalastuspolitiikka kiinnittää lajin asemesta huomiota eri kalakantoihin [*stock*]. Kutakin kalakantaa on kalastettava kannan kestävyuden mukaan.

Nämä linjaukset sisältyvät myös valtioneuvoston periaatepäätökseen kansallisessa lohi- ja meritaimenstrategiassa. Itämeren merialueilla syönnöstävä lohi ei voi lisääntyä meressä tai järvessä, vaan lohi kutee kotijoissaan. Kussakin kutujoessa on oma lohikantansa. Itämerellä syönnöstävien lohien sekakantaparvissa vaeltaa luonnonlohikantoja, jotka merialueiden ylikalastuksen seurauksesta ovat huvenneet vähäisiksi. Nämä heikot luonnonlohikannat kuolevat jo lähivuosina sukupuuttoon, mikäli lohien sekakantakalastusta tehostetaan merialueilla.

Päätökseen liittyvillä MMM:n toimilla ei ole luonnonlohikantoja suojelevia tarkoituksia ja poikkeavat suuresti Suomen kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian päämääristä. Lohistrategiaan on kirjattu (s.10) selkeä pyrkimys lohien sekakantakalastuksen vähentämiseen, joka myös on Suomen Eduskunnan selvä tahto. Suomen eduskunta on toistuvasti kannanotoissaan [MmVL4/2015 vp, MmVL1/2015 vp, MmVL55/2014 vp, MmVL35/2014 vp, MmVL24/2014 vp, sekä aikaisemmat asiaa koskevat lausunnot] painottanut pitkäjänteistä, tieteellisen neuvonannon mukaista kalastuksen säätelyä ja toimia, joilla vähennetään lohien sekakantakalastusta. Tämä on ollut myös Suomen virallinen kanta EU:n Itämeren vuosittaisissa kiintiöneuvotteluissa.

Lohenkalastuksessa Ruotsi on asettanut viime vuosina erikseen kiintiöt viljellyn ja luonnonkantojen lohille. Myös viljeltyjen lohien osalta on noudatettava kotijokiperiaatetta. Istutukset tehdään kompensatioina jokien patoamisista. Kompensaatiolohien kalastamisessa on otettava huomioon Vesiylioikeuden ratkaisu 9.6.1982 VYO 33/1982. Siinä Kemijoen patoamisen vahinkoalueeksi katsottiin Kemistä Kuivaniemelle ulottuva n. 40 km pitkä rantavyöhyke. Kemijoen patoamisen seurauksesta vesiylioikeuden määräämät kompensatiolohet osoitettiin Kemijokisuun merialueen kalastajille.

Ahvenanmaan lohenkalastus on sekakantakalastusta tyypillisimmillään. Ahvenanmaalla ei ole omia lohijokia, joten lohenkalastus Ahvenanmaan ympärysvesillä kohdistuu Perämeren jokien luonnonlohikantoihin ja sinne istutettuihin kompensatiolohiin. Ahvenanmaan lohenkalastuksella ei ole historiallista taustaa, vaan vasta 1940-luvun sotavuosina aloitettuna se on hyvin nuorta verrattuna muihin Pohjanlahden ja Perämeren alueen lohenkalastuksiin. Lohistrategian mukaan (s.8) Lohenkalastus keskittyi jokiin ja jokisuihin aina 1900-luvulle saakka. Lapin yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan lohenkalastus on kautta historian kuulunut jokilaaksoissa kiinteistöjen ulottuvuuteen. Kala, mikä tahansa, myös lohi, on edelleenkin *res nullius*, eli vedessä uivaa kalaa ei kukaan omista, mutta vuosisatojen aikainen kalastusoikeus osana talojen ja nykyään kiinteistöjen arvoa on kiistaton argumentti arvi-

oitaessa Ahvenanmaan lohenkalastusta Perämeren jokien suualueiden ja jokivar-
sien kalastukseen.

Kun lohen kevätkalastuskiellon eteläraja 15.4.2008 siirrettiin nykyisin voimassa ole-
valla ministeri Anttilan lohiasetuksella 190/2008 Suomen aluevesirajan eteläpuolel-
ta Ahvenanmaan pohjoispuolelle Uudenkaupungin korkeudelle, MMM perusteli
lohen kevätkalastuskiellon poistamista Ahvenanmaata ympäröiviltä merialueilta sil-
lä, että alueen kevätkalastuskielto ei ole tarkoituksenmukainen, koska Ahvenan-
maalla ei kalasteta lohta. Nyt MMM on avaamassa lohen sekakantakalastusta
merialuilla poistamalla luonnonlohikantoja elvyttäneet kevätkalastuskiellot Suomen
merialueilta ja perustamassa jälleen Ahvenanmaan maakunnalle oikeudetonta erioi-
keutta lohenkalastukseen, jollainen siltä poistettiin vuosituhannen vaihteessa.

Lohistrategian seurantaryhmän kokouksessa esitimme vastustavan kantamme, kun
ministeriön taholta Ahvenanmaalle esitettiin 6-7 %:n kiintiöosuutta kuten myös mui-
ta lohenkalastukseen osoitettuja valtioneuvoston 16.10.2014 hyväksymän kansalli-
sen lohi- meritaimenstrategian vastaisia siirrettäviä käyttöoikeuksia. Ahvenanmaa
jättäytyi pois kansallisesta lohistrategiasta, mutta se ei anna sille erioikeutta verottaa
kalakantoja tietämättä sitä, minkä joen lohikantaan kalastus kohdistuu. Ahvenan-
maalla on eittämätön oikeus päättää kalastuksistaan kylävesiensä alueilla, mutta
vain yhteisten sääntöjen mukaisesti. Ahvenanmaan maakunnan ulkopuolisilla vesi-
alueilla Ahvenanmaa on kuin mikä muu tahansa suomalainen maakunta, joten näil-
le vesialueille Suomen aluemerellä ja yksinomaisella talousvyöhykkeellä Maa- ja
metsätalousministeriö ei voi antaa ahvenanmaalaisille minkäänlaista Suomen perus-
tuslain 6 §:stä poikkeavaa erioikeutta vain sen vuoksi, että kotipaikka on Ahvenan-
maalla. Näin ollen Maa- ja metsätalousministeriön päätös 558/01.01/2016 on ky-
seenalainen muutoinkin kuin vain lohenkalastuksessa. EU:n yhteinen kalastuspoli-
tiikka ei tällaista lainsäätelyä edellytä, joten Maa- ja metsätalousministeriön toimien
taustalla on kysymys jostain aivan muusta, kun se valtioneuvoston hyväksymän
kansallisen lohi- ja meritaimenstrategiaksi vastaistaisesti perustaa siirrettäviä käyt-
töoikeuksia lohenkalastukseen. Tässä piilee erityinen vaara tulonsiirrosta etelään.

Tornio-Muoniojokiseura ry - Torne-, Lainio- & Muonioälvars förening, tuttavallisesti
Jokiseura, on perustettu valtioneuvoston erityisellä luvalla toimimaan Suomen ja
Ruotsin rajajokien eli 'meän väylitten' molemmilla puolilla Suomessa ja Ruotsissa.
Sääntömääräisesti jokiseuran hallitukseen valitaan jäsenet kaikista rajajokilaakson
kunnista Suomessa ja Ruotsissa. Tornionjoki 510 km ja siihen laskeva Muoniojoki
387 km ovat Euroopan Unionin parhaiten säilyneitä lohijokia. Joet ovat Naturassa
Suomessa FI1301912 ja Ruotsissa SE0820430. Jokiin nousevalla 'meän lohella' on
ollut tärkeä osa ihmisten elämää siitä asti kun Lappi on asutettu. Nykyään Tornion-
joen luonnonlohi muodostaa suurimman osan Perämerelle vaeltavista lohista.

Tornio-Muoniojokiseura ry on erittäin aktiivinen vaikuttaja ja Tornionjoen luonnon-
lohikannan puolustaja niin kansallisessa kuin Euroopan Unionin Itämeren lohipoli-
tiikassa. Olemme osaltamme vaikuttaneet erityisesti siihen, että EU:n kansalliset lo-
hikiintiöt Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella on EU:n toimesta rajoitettu sellaisik-

si, että Perämeren jokien luonnonlohikannat ovat päässeet elpymään. Valtioneuvoston 16.10.2014 vahvistama valtakunnallinen lohi- ja meritaimenstrategia sai alkunsa ehdotuksestamme. Jokiseura oli MMM:n nimittämänä sitä laatimassa ja nyt mukana sen seurantaryhmässä. Kun Itämeren lohipolitiikkaa käsitellään eduskunnassa, Jokiseura on vuosittain kutsuttu asiantuntijana kuultavaksi Maa- ja metsätalousvaliokunnan kokouksiin. Katsomme, että Tornio-Muoniojokiseura ry on kaikissa Tornionjoen luonnonlohikantaan kohdistuvissa hallintoasioissa hallintolain 11 §:n asianosainen.

Näin ollen on varsin erikoista, että normaalikäytännöstään poiketen (olemme mm. saaneet MMM:n tiedoksiannot 31.1.2017 vuoden 2017 Tornionjoen kalastussääntöä koskevista neuvotteluista 142/04.04.03.01/2017 sekä 1.2.2017 kalastusvuoden 2017 lohiasetuksesta 147/01.02/2017) MMM ei asiaa tiedottaessaan koskaan antanut 22.12.2016 päätöstään Ahvenanmaan kiinteästä saalisosuudesta tiedoksemme, joka kohtuuttomasti joulun- ja uudenvuoden juhlapyhien ajaksi annettuna ja sen johdosta siirtyi tälle vuodelle. MMM:n päätös 558/01.01/2016 annettiin tiedoksi Tornio-Muoniojokiseura ry:lle Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission sihteerin Virve Sallisalmen sähköpostilla 3.1.2017 klo 17:23. Katsomme oikeaksi, että valitusaikamme lasketaan kyseistä päivää seuraavasta päivästä alkaen ja siten päättyväksi 3.2.2017. Kunnioittavasti anomme asian käsittelyä Helsingin hallinto-oikeudessa.

Turtola 3. päivänä helmikuuta 2017

Tornio-Muoniojokiseura ry

Kalervo Aska, pj.

jokiseura@tornionjoki.fi

www.jokiseura.fi